

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
3.Bf.94/2012/14.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság **Budapesten, 2012. november 28. napján** tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

Ítéletet:

Az emberölés bűntette miatt **a vádlott** ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Bíróság 2011. évi december hó 16. napján kelt 10.B.124/2011/40. számú ítéletét **megváltoztatja.**

A vádlott cselekményét különös kegyetlenséggel elkövetettnek [Btk. 166. § (2) bekezdés d) pontja] is minősíti.

A fegyházbüntetését 18 (tizennyolc) évre **súlyosítja.**

Az elsőfokú bíróság által elkobozni rendelt bűnjelek közül a márványtalpú serleg, a celofán csomagolás és a műanyag zsák elkobzását mellőzi. Az előbbi tárgyak lefoglalását megszünteti, a serleget (képviselője dr. ... ügyvéd) sértetti hozzátartozónak rendeli kiadni, míg a celofán csomagolást és műanyagzsákot megsemmisíteni rendeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítani rendeli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Bíróság a 2011. évi december hó 16. napján kihirdetett 10.B.124/2011/40. számú ítéletével vádlottat emberölés bűntettében (Btk. 166. § (1) bek., (2) bek. j/ pontja) mondta ki bűnösnek, amiért tizennyolc évi fegyházbüntetésre és tíz évi közügyektől eltiltásra ítélte.

A szabadságvesztésbe beszámította az előzetes fogvatartásban töltött időt.

Rendelkezett a bűnjelként lefoglalt tárgyakról és a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az eljáró ügyész a vádlott terhére, a bűncselekmény minősítésének megváltoztatása érdekében és a kiszabott büntetés

súlyosításáért, míg a vádlott az ok megjelölése nélkül, védője pedig enyhítésért jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.168/2011/3. számú átiratában és képviselője a nyilvános ülésen a téves minősítés miatt és a főbüntetés súlyosításáért bejelentett fellebbezést fenntartotta. Álláspontja szerint a tényállás alapvetően megalapozott, a sértett által elszenvedett sérülések keletkezési mechanizmusa vonatkozásában fennálló részleges megalapozatlanság az iratok tartalma alapján kiküszöbölhető. A vádlott két különböző, az élet kioltására (súlyánál, méreténél illetve pengehosszúságánál fogva) külön-külön is alkalmas eszközzel, életfontosságú szervek ellen hajtott végre elementáris erejű bántalmazást. A végrehajtás pusztító jellegű, brutális módja az elkövetés olyan mérvű embertelenségét tükrözi, amely a gyors lefolyás ellenére is megalapozza további minősítő körülményként a különös kegyetlenséggel elkövetés megállapítását. Ezért indítványozta a cselekmény 166. § (2) bek. d/ pontja szerinti minősítését és a kétszeresen minősülő ölési cselekmény miatt, a súlyosító bűnösségi tényezők kellő nyomatékkaal történő figyelembevételével a vádlott főbüntetésének súlyosítását. Téves az ítéletnek az elkövetéshez használt, de a sértett tulajdonát képező serleg elkobzására vonatkozó rendelkezése, ehelyett az eszköz lefoglalásának megszüntetése és a sértetti hozzátartozó részére történő kiadása indokolt. Egyebekben az elsőfokú ítélet rendelkezései törvényesek, ezért annak helybenhagyására tett indítványt.

A sértett jogi képviselője egyetértett az ügyészi fellebbezéssel és mindenben osztotta a vádhatóság álláspontját. Az írásbeli beadványban részletezettekkel egyezően a nyilvános ülésen a képviselő azzal érvelt, hogy a bírói gyakorlat - számos (konkrétan megjelölt) közzétett eseti döntés szerint - rövidebb ideig tartó ölési cselekménynél is megállapítja a különös kegyetlenséggel történő elkövetést. A büntetés nem tűnik a cselekménnyel arányban állónak, ha figyelembe vesszük, hogy a vádlottnál lényegesen fiatalabb sértett még évtizedekig élhetett volna, ugyanakkor a haláláért felelős vádlott 14 év múlva azzal jöhet ki a börtönből, hogy megfizetett a tettéért. Nem indokolt enyhítőként figyelembe venni a védekezésre képtelen állapot tekintetében a vádlott beismerését, mivel ez egyéb tényből illetve vallomásokból a terhelt közreműködése nélkül is megállapítható volt.

A védő enyhítést célzó fellebbezését fenntartotta, egyben a súlyosabb minősítést és büntetést célzó ügyészi fellebbezés megalapozottságát vitatta. Kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet azt rögzíti, miszerint a sértett egyre nehezebben viselte a vádlott semmittevését, holott a vádlott - egybehangzó vallomások szerint - minden idejét a sértett karrierjének építésére fordította. A vádlott javára értékelt bűnösségi tényezőkön (büntetlenségén, feltáró jellegű beismerő vallomásán, megbánásán) túl enyhítőként hivatkozott a beszűkült tudtaállapotban történt elkövetésre. E tényezők nagyobb nyomatékkaal történő értékelése és a minősítés változatlanul hagyása mellett a kiszabott büntetés enyhítését kérte.

A vádlott felszólalásában megbánásának adott hangot és - fellebbezésének fenntartása mellett - azt hangsúlyozta, hogy lelkiismeretén a büntetés elfogadásával kíván könnyíteni.

A bejelentett ügyészi fellebbezés alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a bejelentett perorvoslat alapján felülbírált a Fővárosi Bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást.

Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárása során a perrendi szabályokat maradéktalanul megtartotta. A tárgyaláson kihallgatott személyekkel szemben a szükséges figyelmeztetések elhangzottak, s az arra adott válaszok is rögzítésre kerültek.

A perrendszerű bizonyítási eljárás során az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének messzemenően eleget tett. A tényállás szempontjából minden releváns körülményt feltárt, valamennyi tanút kihallgatta és hiánytalanul tárgyalás anyagává tette a szakvéleményeket, a rendőri jelentést, valamint a helyszíni szemle és lefoglalási jegyzőkönyveket.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével alapvetően helytálló történeti tényállást állapított meg, amely azonban kismértékben hiányos volt.

A másodfokú bíróság ezért a rendelkezésére álló iratok tartalma alapján - Be. 351.§ (2) bekezdés b/ pontja szerint - a történeti tényállásban írtakat az alábbiakkal egészítette ki:

- az 1974. február 7. napján született sértett a vádbeli időben 36 éves volt;
- Az ítélet indokolásának 13. oldal utolsó és 14. oldal első bekezdéséből átemeli a tényállásba a sértett által elszenvedett sérülések keletkezési mechanizmusára vonatkozó;
- továbbá a 7. oldal második bekezdéséből a vádlott öngyilkossági kísérlete során elszenvedett sérülésére vonatkozó részeket;
- a vádlott elmeállapotát illetően az indokolás 7. oldalának harmadik bekezdéséből a tényállásba emeli át, miszerint a vádlott a konfliktus-szituációt követően végrehajtott indulati cselekmény során tudatszűkült állapotban volt, amely azonban nem volt patológiás és tudatzavart állapotnak sem tekinthető.

A tényállás részleges megalapozatlansága ekként - a Be. 352.§ (1) bekezdés a/ pontja szerint - kiküszöbölhető volt, így már minden olyan körülmény a tényállásban került rögzítésre, amely a büntetőjogi felelősség elbírálásánál jelentőséggel bírt.

A fenti kiegészítéssel a tényállás minden tekintetben megalapozottá vált és alkalmas arra, hogy a felülbírálat során a másodfokú bíróság határozat arra alapozza.

A bizonyítékok értékelése körében az elsőfokú bíróság az egyes bizonyítékokat gondosan értékelte, egymással egybevetette és mérlegelte. Részletesen számot adott arról, hogy mely bizonyítékot mennyiben és miért fogadott vagy utasított el a

tényállás megállapítása során. Kellő indokát adta, hogy miért fogadta el az ölési cselekményre nézve a vádlott bűnösségre is kiterjedő, ténybeni beismerő vallomását, amely mindenben összhangban állt a helyszíni szemle, lefoglalási és boncjegyzőkönyv adataival, továbbá amely védekezést orvosszakértői vélemény (az elkövetés eszközei és a bántalmazás módja tekintetében egyaránt) maradéktalanul alátámasztott. Ebből adódóan a másként történés lehetősége kizárható volt és az elsőfokú bíróság bírói bizonyossággal, helytállóan állapította meg a tényállásban foglaltakat.

Ekörben a védői indítvány nem volt megalapozott, mert az elsőfokú bíróság a bűncselekmény releváns előzményei között nem a vádlott elfoglaltságát minősítette, amikor semmittevésről szólt, - csupán a sértett ezzel kapcsolatos megítélését rögzítette, aki ismerősei előtt nehezményezte, hogy az internetes honlap szerkesztésén kívül a férje más kereső foglalkozást nem folytatott.

Az elsőfokú ítélet indokolása teljes egészében okszerűnek, a logika szabályainak megfelelőnek bizonyult.

Az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlott bűnösségére, aki tettéért maga is bűnhődni kívánt. Egyébként a bűnösség megállapítását és a védekezésre képtelen állapotban lévő személy sérelmére elkövetést a védelem sem vitatta.

A vádlottól intelligenciája, iskolázottsága folytán kulturált konfliktuskezelés lett volna elvárható, az, hogy párkapcsolati problémáját ne ily módon rendezze, hiszen az ölés tilalmának felismerése a 15. számú irányelvben foglalt bírói gyakorlat szerint még primitív vagy szellemi fogyatékkal élő személyektől is elvárható.

A terhelt cselekményének minősítése azonban nem áll mindenben összhangban az elsőfokú bíróság által megállapított, irányadó tényállással.

Az ügyészség helyesen vitatta az elsőfokú bíróság azon megállapítását, miszerint a sértett védekezésre képtelen állapotára kizárólag a vádlott beismerő vallomása alapján lehetett következtetni. A helyszíni szemle jegyzőkönyvből kitűnően a sértett holttestét pizsamában, hanyattfekvő helyzetben, fül dugókkal a fülében találták úgy, hogy nála semmilyen védekezésre utaló nyomot nem észleltek. Rendelkezésre állt továbbá a sértett alvási szokására nézve, miszerint mindig fülhallgatóval aludt (nyomozati iratok II. kötet 887. oldal) és az 1. számú tanú (nyomozati iratok II. kötet 927.; 929. oldalak) vallomása is. Ezek alapján - a vádlott vallomásának hiányában is - feltárható volt, hogy a sértettet álmában ölték meg, így az eljárás kezdetén tett terhelti beismerő vallomás feltáró jellege nem ebben nyilvánult meg, hanem abban, hogy a cselekmény elkövetését beismerve a bűncselekmény felderítését és a nyomozást jelentősen megkönnyítette, figyelemmel arra is, hogy az együttlakás miatt a bűncselekmény helyszínén lévő biológiai nyomok önmagukban nem lettek volna perdöntőek. A vádlott az általa elkövetett bűncselekmény részleteinek feltárásával nagymértékben elősegítette a nyomozást, öngyilkossági kísérlete után maga értesítette a rendőröket.

Az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlott bűnösségére a védekezésre képtelen állapotban lévő személy sérelmére elkövetett emberölés büntetében (Btk. 166.§ (1) bek.,(2) bek. j/ pontja), amely minősítéssel egyébként a vádlott és védője is egyetértettek.

Az egyenes szándékkal megvalósított ölési cselekmény a sértett fejére mért ütésekkel befejeződött, de a sértett még élt. A terhelti magatartás ehhez képest jelentős többletcselekményt tartalmaz: a vádlott azt követően, hogy a sértett fejét a serleggel szétverte, az irányadó tényállás szerint további ölésre alkalmas eszközt keresett, kiment a konyhába és a még bontatlan késkészletből a legnagyobb kést kiválasztotta, kicsomagolta, ezután saját tettétől elborzadva, s hogy a még élő, haldokló sértett látványa ne zavarja, előbb a sértett fejére, felsőtestére nejlonzsákot húzott, majd a nagyméretű kést nagy erővel a mellkasába döfte úgy, hogy amikor észlelte, hogy még él, a kést a sebben meg is mozgatta.

Ezt az elsőfokú bíróság akként értékelte, hogy a vádlott segítséget nyújtott a sértettnek ahhoz, hogy halála mielőbb bekövetkezzen, ezért a különös kegyetlenség nem állapítható meg. (elsőfokú ítélet 19. oldala)

Az elsőfokú bíróság álláspontját értékelve tehát ez a minősítő körülmény az egyenes ölési szándékkal cselekvő elkövetők terhére sosem állapítható meg, lévén, hogy az élő áldozat különböző szerveinek, testrészeinek csonkítása, szabdalása, időközönként váltott eszközökkel történő bántalmazása mindig a halál bekövetkezését gyorsítja, megfogalmazása szerint a sértett **„szenvédéseit kétségkívül enyhíti”**.

Ezzel szemben a Legfelsőbb Bíróság 15. számú irányelve nyomán kialakult bírói gyakorlat szerint a különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés megállapításánál elsősorban emberiességi, valamint erkölcsi szempontok a meghatározók. A különös kegyetlenség fogalma alá az átlagosat lényegesen meghaladó, rendkívüli embertelenséggel, brutalitással, gátlástalanul, az emberi méltóság mély megalázásával vagy az elkövető emberi mivoltából kivetkőzve véghezvitt ölési cselekmények vonhatók. Elsősorban a sértettnek okozott sérülések száma, súlya és jellege alapján állapítható meg az elkövetés különösen kegyetlen módja. Ezekből általában következtetés vonható az elkövetés embertelenségére. E minősítő körülmény megállapíthatóságánál vizsgálni kell mind az elkövetői, mind a sértetti oldalt. Elsősorban a cselekmény objektív oldalának az ismérvei alapozzák meg a különös kegyetlenséggel történt elkövetést, a súlyosabb minősítés feltétele alanyi oldalon, hogy az elkövető tudata a véghezvitel különös kegyetlen módját átfogja. Az olyan szubjektív ismérvek, mint a sértett esetleges fájdalomérzete, illetve, hogy halála a támadást követő rövid időn bekövetkezhett, másodlagosak. Nem zárja ki az emberölés különös kegyetlenséggel elkövetésének a megállapíthatóságát az sem, ha a sértett már az első nagyerejű, koponyáját ért erőbehatás után elveszítette az eszméletét. A szadizmus és a kegyetlenség kiemelkedő társadalomra veszélyességére tekintettel nem csak a sértett, hanem az elkövető oldaláról is értékelni kell a különös kegyetlenséggel történő elkövetési magatartást, függetlenül attól, hogy az ölési cselekmény milyen tényleges testi szenvedést vagy lelki gyötrelmet okozott a sértettnek. A kegyelmet nem ismerő, az életben maradás minden esélyét kizárni törekvő, végrehajtásában elvetemült és szadista jellegű ölési

cselekmény különös kegyetlenséggel elkövettként értékelendő. (BH 1982/133; 1992/295.;2007/34.)

Amint azt az irányadó tényállás tartalmazza, a vádlott a védekezésre képtelen állapotban levő sértettet előbb a fején, majd légzést is akadályozó nejlonzsákot a fejére húzva, a szívében kést is fordítva és mellkasán súlyosan bántalmazta, s halála - az élettel össze nem egyeztethető agysérülés és a szívet ért szúrás miatt - elháríthatatlanul, rövid időn belül bekövetkezett. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy a sérülések helyére figyelemmel a rövid túlélési idő ellenére a bántalmazás az élet kioltásával egyébként is együtt járó fájdalomérzetet lényegesen meghaladta. A sértetten lévő sérülések azt bizonyítják, hogy a vádlott élet kioltására feltétlenül alkalmas két eszközzel is, elementáris erővel kitartóan, gátlástalanul, emberi mivoltából kivetkőzve törekedett arra, hogy minden körülmények között kioltsa a sértett életét, s tudata a véghezvitel különös kegyetlen módját átfogta, hisz annak ellenére, hogy a haldokló sértett látványa elborzasztotta, cselekményét még embertelenebb módon folytatta. A vádlott részéről rendkívüli brutalitással véghezvitt ekként kivitelezett ölési cselekmény esetében tehát a különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés tárgyi feltételei maradéktalanul fennállnak. Ehhez mérten közömbös az a körülmény, hogy sértett fulladozott-e a nejlonzsák fejére húzásakor, avagy érezte-e haldoklása során, ahogy a nagyméretű kést a vádlott a szívében forgatja.

Az előbbi indokok alapján a Fővárosi Ítélet tábla - az ügyészi indítvánnyal egyetértve, - az elsőfokú bíróság által a vádlott terhére rótt védekezésre képtelen állapotban lévő személy sérelmére elkövetett ölési cselekményt a Btk. 166. § (2) bekezdés d/ pontja szerint is minősülő különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének minősítette és az enyhítő hatású tényezők közül a sértett halálának elősegítésében megnyilvánuló elsőfokú bíróság által megállapított, pozitívnak vélt közreműködést mellőzte.

A büntetés kiszabása körében az elsőfokú bíróság a bűnösnek kimondott vádlottnál lényegében helyesen tárta fel a releváns bűnösségi tényezőket.

A minősítés megváltoztatása miatt a súlyosító körülmények közül mellőzni kellett a brutális elkövetési módot, továbbá, hogy a cselekmény elkövetéséhez két eszközt is használt.

Az enyhítő hatású bűnösségi tényezők körében a másodfokú bíróság a vádlott feltáró, teljeskörű beismerő vallomását értékelte nagyobb nyomatékka, azt, hogy nem próbálta a felelősségét másra hárítani és beismerésében az elkövetés minden releváns körülményére (így annak eszközére és módjára) kiterjedően a nyomozás során beszerzett bizonyítékokkal egyezően nyilatkozott. További enyhítő körülményként vette figyelembe a másodfokú bíróság a vádlott életveszélyes eredménnyel járó öngyilkossági kísérletét.

Ugyanakkor a kétszeresen minősülő emberölésnél a büntetlen előélet nyomatéka csekély, a beszűkült, de éplélektani alapon kialakult, nem kóros tudatállapotban történt elkövetés pedig enyhítő körülményként nem vehető figyelembe.

A vádlottal szemben elsőfokon kiszabott határozott tartamú fegyházbüntetés a megváltozott minősítéshez képest kirívóan enyhe és nem szolgálja kellően a büntetés célja, különösen a generális prevenció elérését. A Fővárosi Ítéltábla ezért a vádlottal szemben a fegyházbüntetés tartamát tizennyolc évre felemelte.

A vádlottal szemben mellékbüntetésül alkalmazott, a törvényi maximumban meghatározott közügyektől eltiltás arányban áll a szabadságvesztéssel.

Az elsőfokú bíróságnak a bűnjelek közül a lefoglalás megszüntetése mellett kiadni illetve megsemmisíteni rendelt tárgyakkal kapcsolatos rendelkezései megfelelnek az anyagi jog szabályainak.

Tévedett azonban a Fővárosi Bíróság, amikor a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használt serleg és kés között nem tett különbséget és egyformán elkobzásukat rendelte el. A rendelkezésre álló adatokból kétséget kizáróan megállapítható, hogy golfversenyen nyert márványtalpú kupa sértett tulajdonát képezte, míg a kés a vádlott és sértett közös tulajdona volt. Figyelemmel arra, hogy a Btk. 77.§ (3) bekezdése értelmében az elkobzást nem lehet elrendelni arra a dologra, amely nem az elkövető tulajdona, így az elsőfokú bíróság a bűncselekmény elkövetéséhez használt eszközök közül a kés elkobzásáról törvényesen rendelkezett, tévedett azonban, amikor a serleget is elkobozta. A másodfokú bíróság ezért a serleg elkobzása helyett - a Be. 155.§ (1) és (2) bekezdései értelmében - a lefoglalás egyidejű megszüntetésével annak kiadását rendelte el az elhunyt sértett után öröklő hozzátartozónak. Nem tekinthető továbbá az elkövetés eszközének a kés csomagolásául szolgáló celofán és a fekete műanyagzsák sem, ezért elkobzásuk helyett a másodfokú bíróság lefoglalásukat a Be. 155.§ (1) bekezdése szerint megszüntette és az értékkel nem bíró dolgok megsemmisítéséről rendelkezett (Be. 155.§ (8) bek.)

A Fővárosi Bíróság helyesen döntött a járulékos kérdésekről, így az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról és a felmerült bűnügyi költség viseléséről is a törvénynek megfelelően határozott.

A Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Bíróság ítéletét az előbbi indokok alapján a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a határozat egyéb törvényes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az elsőfokú ítélet kihirdetésétől előzetes letartóztatásban töltött idő beszámításáról a másodfokú bíróság a Btk. 99.§ (1) bekezdése szerint rendelkezett.

Budapest, 2012. évi november hó 28. napján

. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

. Sebe Mária s.k.
előadó bíró

. Sárecz Szabina s.k.
bíró

A Fővárosi Bíróság 10.B.124/2011/40. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.94/2012/14.számú ítéletében írt változtatással 2012. évi november hó 28. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2012. évi november hó 28. napján

. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző